



Din Eğitiminde 21.Yüzyıl Öğreten Becerilerinin Önemi

Hanife ÇAKIROĞLU¹

Öz

Bu makale, hızla değişen ve küreselleşen 21. yüzyıl dünyasında din eğitiminin yeniden yapılandırılması gerekliliğini ele almaktadır. Günümüz dünyası, bireylerden yalnızca bilgiye sahip olmayı değil, bu bilgiyi anlamlandırma, yorumlama ve uygulama becerilerini de geliştirmelerini talep etmektedir. Bu doğrultuda, din eğitiminin bireyleri yalnızca dini bilgilerle donatmanın ötesine geçerek, eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim, iş birliği ve dijital okuryazarlık gibi becerileri kazandırmayı hedefleyen çok yönlü bir yapıya dönüşmesi önerilmektedir. Makale, söz konusu becerilerin din eğitimi süreçlerine nasıl entegre edilebileceğini ve bu entegrasyonun bireylerin manevi gelişimlerine, toplumsal yaşamlarına ve kişisel değerlerini modern yaşamla uyumlu bir şekilde dengeleme kapasitelerine olan katkılarını incelemektedir. Eleştirel düşünme, bireylerin dini bilgileri sorgulama, anlamlandırma ve güncel meselelerle ilişkilendirme süreçlerinde kritik bir rol oynarken; problem çözme becerisi, dini ve manevi sorunlara yaratıcı ve sürdürülebilir çözümler üretmelerini sağlamaktadır. İletişim ve iş birliği becerileri, bireylerin farklı dini topluluklar ve bireylerle etkili bir şekilde etkileşim kurmasını ve toplumsal dayanışmayı güçlendirmesini desteklemektedir. Dijital okuryazarlık ise, dijital çağın getirdiği bilgi kirliliği karşısında bireylerin doğru bilgiye erişim ve bu bilgiyi etik bir çerçevede değerlendirme becerilerini geliştirmesine olanak tanımaktadır. Din eğitiminin bireysel manevi gelişimin ötesinde, toplumsal ve küresel anlayışa katkıda bulunabilecek bir öğrenme alanı olarak ele alınmasının önemine dikkat çekilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Din Eğitimi, Din Bilimleri, 21.yy Becerileri, Eleştirel Düşünme, İletişim

The Importance of 21st Century Teaching Skills in Religious Education

Abstract

This article addresses the necessity of restructuring religious education in the rapidly changing and globalizing 21st-century world. Contemporary society demands not only the acquisition of knowledge but also the development of skills to interpret, analyze, and apply this knowledge effectively. In this context, it is suggested that religious education should evolve into a multifaceted framework that goes beyond imparting religious knowledge to equipping individuals with critical thinking, problem-solving, communication, collaboration, and digital literacy skills. The article explores how these skills can be integrated into religious education processes and examines their contributions to individuals' spiritual growth, social lives, and ability to balance personal values with modern life. Critical thinking plays a key role in helping individuals question, interpret, and relate religious knowledge to contemporary issues, while problem-solving skills enable creative and sustainable solutions to religious and spiritual challenges. Communication and collaboration skills support effective interaction with diverse religious communities and individuals, fostering social cohesion. Digital literacy, on the other hand, empowers individuals to access accurate information and evaluate it within an ethical framework, especially amidst the information overload of the digital age. The importance of considering religious education as a learning domain that goes beyond individual spiritual development to contribute to social and global understanding is emphasized.

Key words: Religious Education, Religious Studies, 21st Century Skills, Critical Thinking, Communication

¹ Yalova Üniversitesi Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, hanifecakiroglu@yahoo.com, ORCID: 0009-0001-6640-1195

Giriş

Eğitim, dünya genelindeki sosyolojik ve teknolojik değişimlerden etkilenmekte ve bu değişimlere paralel olarak yeniden şekillenmektedir. 21. yüzyılda, eğitim alanında da benzer dönüşümler yaşanmış ve öğretme-öğrenme süreçlerinde yeni yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Bu dönemde, bireylerin yeni beceriler edinmesi gerektiği vurgulanmaktadır. 21. yüzyıl becerileri, bilgi çağının gereksinimlerine uyum sağlamak için bireylerin sürekli olarak geliştirmeleri gereken beceriler bütünüdür. Bu konuda, P21 (Partnership for 21st Century Learning), ISTE (International Society for Technology in Education), ATCS (Assessment and Teaching of 21st Century Skills), EnGauge, NCREL (Orta Kuzey Bölgesel Eğitim Laboratuvarı), AASL (American Association of School Librarians), Avrupa Birliği (AB) ve OECD gibi kuruluşlar, eğitimdeki değişim süreçlerine yönelik bir dizi çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmaların sonucunda, 21. yüzyıl becerileriyle ilgili farklı tanımlar ve sınıflandırmalar geliştirilmiştir. Bu sınıflandırmalardan birine göre, 21. yüzyıl becerileri; öğrenme ve yenilik becerileri, dijital okuryazarlık becerileri ve yaşam ile kariyer becerileri olarak üç ana grupta toplanmaktadır. 21. yüzyıl becerilerinin kazanılması süreci, önceki eğitim yaklaşımlarından farklılık göstermektedir. Artık öğretmenlerin öğrencileri rehberlik ettiği, öğrencilerin ise öğrenme süreçlerinin sorumluluğunu üstlendikleri bir eğitim dönemi başlamıştır. Bu bağlamda, teknoloji ve bilgi okuryazarlığı, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, araştırma, problem çözme, özsaygı, özdeğer, öz yönetim, öz sorumluluk, öz yeterlik, iletişim becerileri, iş birliği, liderlik, farklılıklara saygı ve küresel vatandaşlık gibi kavramlar da ön plana çıkmaktadır.² 21. yüzyıl becerileri, etkili teknoloji kullanımı, işbirliği, etkili iletişim, liderlik, problem çözme, eleştirel düşünme, ve yaratıcılık gibi yetkinliklerle tanımlanabilir. Bu beceriler, hem bilgi edinme ve kullanma hem de bu bilgiyi uygulama süreçlerini kapsayan geniş bir beceri setini oluşturur.

Günümüzde, 21. yüzyıl becerilerinin gerekliliği, bu becerilerin öğrencilere kazandırılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu becerilerin, özellikle eleştirel düşünme, iletişim, iş birliği ve yaratıcılık gibi yetkinliklerin eğitim süreçlerine dâhil edilmesi, küresel rekabette önemli bir faktör haline gelmiştir. Bireylerin, dünya çapında gelişen olayları analiz edebilmesi, yaratıcı ve üretken olabilmesi, iletişim araçlarını etkin bir şekilde kullanarak farkındalık oluşturabilmesi ve farklı kültürlerle uyum içinde yaşayabilmesi gerekmektedir. Ayrıca, 21. yüzyılda refahın sağlanması, kaynakların adil paylaşımı ve eşitsizliklerin giderilmesi için eğitim önemli bir rol oynamaktadır. Bu süreç, öğrencilerin iş yaşamına hazırlanmasının yanı sıra, aktif katılımcı ve sorumlu bireyler olmalarını da desteklemektedir.³

Eğitimde önemli bir yer tutan öğretmenler, öğrencilerle ailelerinden ve arkadaşlarından sonra en fazla etkileşimde buldukları kişilerdir. Öğretmenlerin, öğrencilerine 21. yüzyıl becerilerini kazandırmada etkili olabilmesi için mesleki bilgiye sahip olmaları, buldukları alanda düzenlemeler yapabilmeleri ve kendilerini sürekli geliştirmeleri gerekmektedir. Eğitimde hızlı değişimlere uyum sağlamak adına öğretmenler, öğrencilere doğrudan bilgi aktarmaktan ziyade onlara rehberlik etmeli ve farklı düşünme yetilerini geliştirmelerine yardımcı olmalıdır. Öğretmenlerin başarılı olabilmesi için kendilerini sürekli

² Sümeyra Arıcan - Şefika Mutlu, "Anadolu İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin 21. Yüzyıl Öğrenme Becerileri ile Okul İklimi Düzeyleri", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 64/2 (30 Kasım 2023), 701-702.

³ Cihat Şentürk, "Eğitim ve 21.Yüzyıl Becerileri", *21.Yüzyıl Becerilerine Genel Bir Bakış* (Nobel Akademik Yayıncılık, 2021).

olarak geliştirmeleri ve 21. yüzyıl becerilerini öğretim ortamlarında etkin bir şekilde uygulamaları gerekmektedir⁴.

Öğretim programlarında çeşitli beceriler bulunsa da, 21. yüzyıl becerilerine sahip bireylerin yetiştirilmesinde rol oynayacak olan öğretmenlerin de bu becerilere sahip olmaları beklenmektedir. Bu becerilerin kazandırılmasında öğretmenlerin rehberlik etmesi gerekmektedir. Öğretmen adaylarının, üniversite eğitimleri sırasında 21. yüzyıl becerilerinin ne olduğunu öğrenmeleri, bu becerileri kazanmaları ve mevcut becerilerinin farkına vararak geliştirmeleri oldukça önemlidir.⁵

Din Eğitimi Açısından Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme

Eleştirel düşünme, bireylerin analiz yapma, öz düzenleme, yorumlama, açıklama, değerlendirme ve sonuç çıkarma gibi becerilere bireyin sahip olmasını gerektirir. Bu yeteneği geliştiren bireyler, düşünceleri derinlemesine inceleyebilir, iddiaları tespit edip analiz edebilir, sonuçları net bir şekilde ifade edebilir ve işlemlerin dayanaklarını ortaya koyabilir. Ayrıca, iddiaları organize etme, önem sırasına göre açıklama, anlamı açık hale getirme, öz eleştiri yapma ve hatalarını düzeltme gibi süreçlerde aktif bir şekilde rol alırlar. Bu süreçler sayesinde bireyler, düşünceleri ve kanıtları değerlendirme, seçenekleri analiz etme ve çıkarımlarda bulunma gibi zihinsel işlevlerini etkili bir şekilde kullanır. Tüm bu beceriler, bilginin çok yönlü ve derinlemesine ele alınmasını sağlar. Bu bağlamda, eleştirel düşünme, bireyin sahip olduğu bilginin doğruluğunu sorgulayıcı bir yaklaşımla test etmesi ve başkalarının fikirlerini göz önünde bulundurarak bilinçli kararlar alması şeklinde tanımlanabilir.⁶

Etkili kararlar verebilme ve eleştirel düşünme, bireylerin eğitim yoluyla kazanması gereken temel bilişsel beceriler arasındadır. Epstein'in belirttiği gibi, eleştirel düşünme, bilgi yığınları ve bizi etkilemeye çalışan pek çok unsur karşısında bir savunma mekanizmasıdır. Bu Eleştirel düşünme becerisi, bireylerin doğrulanmamış fikirler ve iddialar arasında kaybolmasını ve bocalamalarını engeller. Aynı zamanda, eleştirel düşünme, bilgi üretimini yönlendiren itici bir güçtür. Demokratik toplumlarda, bireylerin bu beceriyi kazanarak sosyal sorunların çözümünde etkin bir şekilde kullanmaları büyük önem taşır. Eğitim felsefecilerine göre, eleştirel düşünme yalnızca öğretim sürecinde tercih edilebilecek bir yöntem değil, eğitimin temel yapı taşlarından biridir.⁷

Bilim ve teknolojiye hızlı gelişmeler, eğitim sisteminde ve özellikle öğretme-öğrenme süreçlerinde yenilikçi yaklaşımları zorunlu hale getirmiştir. Bu durum, günümüz eğitim anlayışının da değişmesine yol açmıştır. Artık eğitim ve öğretim, bilginin sadece ezberlenip saklanması yerine, bilginin nerede ve nasıl bulunacağını öğrenmeye ve bu bilgiyi etkili bir şekilde kullanmaya odaklanmayı esas alan bir yaklaşımı benimsemektedir.⁸

⁴ Mehmet Aslan vd., "Ortaöğretim Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Becerileri Kullanım Yeterlikleri", *Hacettepe University Journal of Education* 35/4 (07 Nisan 2019), 781.

⁵ Hülya Gür vd., "21. yy Becerileri Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması", *Baun Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 25/1 (2023), 217.

⁶ Zeynep Çetinkaya, "Türkçe Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünmeye İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi", *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 12/3 (2011), 94.

⁷ Mehmet Kamil Coşkun, "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Eğilimleri (İlahiyat-Eğitim DKAB Karşılaştırması)", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 17 (2013).

⁸ Bilal Duman - Birsal Aybek, "Süreç Temelli ve Disiplinlerarası Öğretim Yaklaşımlarının Karşılaştırılması", *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi* 11 (2003), 11.

Eleştirel düşünme becerisine sahip olan kişiler, ileri düzey zihinsel yetilerini etkili biçimde kullanmalarıyla öne çıkar ve diğerlerinden ayrılır. Bu doğrultuda, eleştirel düşünme yetileri gelişmiş bireyler yetiştirmek, 21. yüzyıl eğitim sisteminin temel hedeflerinden biri haline gelmiştir. Bu tür bireyler, bilgilerin doğruluğunu değerlendirip inceleyerek hatalı ya da yanıltıcı bilgileri ayırt eder ve farklı perspektiflerden yararlanarak bilgiyi yeniden düzenler. Aynı zamanda, günlük hayatta karşılaştıkları problemleri eleştirel bir gözle analiz ederek çözüm üretme yollarını araştırırlar.⁹

Problem çözme becerisinin öğrencilere kazandırılması, örgün eğitimin çeşitli derslerinde hedeflenen temel amaçlardan biri olsa da din öğretimi bu konuda farklı bir öneme sahiptir. Hızla değişen sosyokültürel yapılar, bireylerin yaşamlarında dinî konularla ilgili yeni sorular ve sorunlarla karşılaşmalarına neden olabilmektedir. Bu nedenle, bireylerin din öğretimi yoluyla problem çözme becerisi geliştirerek bu tür zorluklarla bağımsız bir şekilde başa çıkabilmeleri önemlidir. Günümüzde benimsenen eğitim yaklaşımları, öğrencilerin hazır bilgiyi ezberlemesi yerine, bilgiyi nasıl ve nerede bulacaklarını öğrenmelerini ve problem çözme yeteneklerini işlevsel olarak etkin bir şekilde kullanmalarını teşvik eden bir anlayış benimsemektedir.¹⁰

Din Eğitiminde Yaratıcılık ve Yenilikçilik

Yaratıcı düşünce, bilgi, gözlem, düşünceleri veya deneyimleri bir araya getirerek yeni anlayış ve fikirler ortaya çıkarma sürecidir. Bu süreç, zihinsel yetilerin aktif hale gelmesine ve yenilikçi bakış açıları geliştirilmesine olanak sağlar. Yaratıcılık, her yönüyle bakacak olursak yeni fikirler üretmeyi ve farklı bakış açıları oluşturmayı amaçlar.¹¹

İnsanoğlunun dine olan ihtiyacı beraberinde din eğitimini de zorunlu hale getirmiştir. Şartların değişmesiyle ortaya çıkan yenilikçi kavramı din eğitiminde de karşımıza çıkmaktadır. Yenilikçi adımlar din eğitimi alanındaki gelişmelerin de önünü açmıştır. Teknolojik alandaki gelişmelerin ise öğrenci, öğretmen, eğitim ortamı, öğretim programları gibi din öğretimi sürecinin temel unsurları üzerinde bir takım etkileri olmuştur. Öğretim süreçlerini geliştiren din eğitimcileri bu süreçleri oluştururken gelişen teknolojilerden yararlanmak durumundadırlar. Dini konularda öğrencilerin ilgisini çekmek gelişen bu teknolojik ortamda giderek daha da zorlaşmıştır. Dolayısıyla öğrencilerin din eğitimine olan ilgilerini bu araçların din öğretimi aracı olarak kullanılmasıyla olumlu hale getirebiliriz.¹²

Dijital Okur Yazarlık ve Din Eğitimi

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızla gelişmesiyle birlikte, yeni beceriler önemli bir hale gelmiştir. Bu becerilerden en kritik olanlarından biri dijital okuryazarlıktır. Bilgi ve

⁹ Perihan Şara Hürsoy vd., “Probleme Dayalı Öğrenme Uygulamalarının Eleştirel Düşünme Eğilimine ve Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutuma Etkisi ve Uygulamalara İlişkin Öğrenci Görüşleri”, *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi* 15/2 (28 Ağustos 2024), 703.

¹⁰ Yasin Yiğit, “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Öğrencilere Problem Çözme Becerisi Kazandırma Yeterliği Üzerine Bir Alan Araştırması (Türkiye Örneği)”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 53 (15 Haziran 2021), 136-137.

¹¹ Hasan Arslan, “Din Psikolojisi Açısından İnsanda Yaratıcı Düşünce”, *Dini Araştırmalar* 12/34 (Ağustos 2009), 97.

¹² İlyas Erpay, “Eğitimde İnovasyon ve Din Eğitimi İlişkisi”, *İktisadi ve Sosyal Yönleriyle İnevasyon* (Ankara: İksad yayınevi, 2019), 88-89.

iletişim teknolojilerinin kullanımı ve interneti etkin bir şekilde kullanabilme yeteneği, okuryazarlığın modern bir biçimi olarak “dijital okuryazarlık” olarak tanımlanmaktadır.¹³

Dijitalleşme, eğitim alanına derin etkilerde bulunmaktadır. Günümüzde dijitalleşme, yeni verilerin üretilmesi ve bu bilgilerin öğretim süreçlerine entegre edilmesi için çeşitli imkanlar sunmaktadır. Dijital çağda bilgi, değişim ve gelişimin temel kaynağıdır. Bilginin sürekli değiştiği ve bilgi odaklı ekonominin küresel güç dengelerini şekillendirdiği bir dönemde, eğitim sistemlerinin de bu doğrultuda evrilmesi ve gelişmesi beklenmektedir. Dijitalleşme, öğrenme süreçlerine yenilikçi yöntemler sunmanın yanı sıra, eğitim-öğretim ve değerlendirme gibi alanlarda da önemli iyileştirmeler ve yenilikler yapılmasını sağlamıştır. Bu bağlamda, geleneksel öğretim yöntemlerinin çevrimiçi eğitim materyalleriyle desteklenmesinin yanı sıra, mobil öğrenme araçları da geleneksel eğitim yöntemlerine katkıda bulunmuş ve önemli bir alternatif oluşturmuştur. Teknolojik gelişmeler, dijitalleşmenin etkisiyle yeni bir yaşam biçimi şekillendirmektedir, bu da hayatın her alanında farklı çalışma yöntemlerini kaçınılmaz kılmaktadır.¹⁴

Günümüzde, tüm öğretmenlerin ve eğitimcilerin dijital çağın gerekliliklerine uygun yirmi birinci yüzyıl becerilerine ve yeterliliklerine sahip olmaları bir zorunluluk haline gelmiştir. Çevrimiçi öğrenmenin sunduğu fırsatlardan yararlanmak ve bu süreçte teknolojiyi öğretim programlarına etkili bir şekilde entegre etmek artık kaçınılmazdır. Teknolojinin hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline geldiği günümüzde, başta eğitim programları olmak üzere, öğretmen yetiştirme modelleri ve okul sistemleri gibi tüm eğitim süreçlerinin dijital çağın ihtiyaçlarına uygun olarak yeniden yapılandırılması gerekmektedir.¹⁵

Bu bağlamda, öğretmenlerin teknolojiyi tanıması, etkin bir şekilde kullanması ve ders içeriklerine entegre etmesi artık bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır. Geleneksel eğitim modelinde deneyim ön plandayken, günümüzde öğretmenlerden dijital okuryazarlığa sahip olmaları, teknolojiyi etkili bir şekilde yönetebilmeleri ve sürekli kendilerini geliştirmeleri beklenmektedir. Bu dönüşüm süreci, din eğitimi alanını da doğrudan etkilemekte ve bu alandaki çalışmaların dijitalleşme süreçlerinden bağımsız düşünülmesi mümkün görünmemektedir. Dijital teknolojilerin sunduğu fırsatlar, dini ve manevi değerlerin kazandırılmasında ve din eğitiminin geliştirilmesinde daha fazla kullanılması gereken araçlar haline gelmiştir.¹⁶

Din Eğitiminde İletişim ve İş Birliği

İletişim, insan etkileşimlerinin temel taşlarından biridir. Günlük hayatın büyük bir kısmı, bireyler arasındaki sosyal bağlar etrafında şekillenir ve bu bağların düzenlenmesinde iletişim önemli bir rol oynar. İnsanların belki de en ayırt edici özelliklerinden biri, etkili iletişim yeteneği ve bu yetenek sayesinde ortaya çıkan kültürel zenginliktir. Bir düşünce veya

¹³ Abdurrahman Akman, “Dijital Okuryazarlık Becerilerine İlişkin Öğrenci Algıları”, *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 17/3 (31 Temmuz 2024), 540.

¹⁴ Muhammed Emin Şimşek, “Dijital Din Eğitimi”, *İlahiyat Akademi* 19 (30 Haziran 2024), 252.

¹⁵ Bekir Parlak, “Dijital Çağda Eğitim: Olanaklar ve Uygulamalar Üzerine Bir Analiz”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 22 (2017), 1745.

¹⁶ Selime Güntaş, “Eğitimde Güncel Yaklaşımların Odağında Öğrenenlerin İyi Oluş Hallerinin Değerlendirilmesi”, *Uluslararası Sosyal Bilimler Ve Sanat Araştırmaları Dergisi* 2/2 (2023), 111.

duygunun; yüz hareketleri, jestler, konuşma, yazı ya da telefon, radyo ve televizyon gibi araçlar aracılığıyla bir kişiden diğerine aktarılması, iletişim sürecini oluşturur.¹⁷

İletişim, temel olarak bilgi, duygu ve düşüncelerin paylaşılması süreci olmakla birlikte, aynı zamanda bireyler ya da grupların davranış ve tutumlarını etkilemeyi amaçlayan bir eylemdir. Başka bir deyişle, iletişim, bireyler arasında bilgi alışverişi yapmak amacıyla kurulan bir ilişki sistemidir.¹⁸

İnsan, doğuştan iletişim için belirli bir yetenekle dünyaya gelse de, iletişim biçimleri ve becerileri hemen gelişmez. Birey, çevresiyle etkileşimde bulunarak iletişim kurmayı öğrenir. Sağlıklı bir iletişim kurabilmek, bireylerin iletişim becerilerine sahip olmalarına bağlıdır. İletişim becerisi, genel anlamıyla; mesajların uygun iletişim araçlarıyla iletilmesi, bu araçlara uygun şekilde kodlama yapılması ve iletilerin yapısına dikkat edilmesi olarak tanımlanabilir.¹⁹

İş birliği, bir grup içinde çalışan bireylerin belirli bir ürünün ortaya konması ya da belirlenen hedefin gerçekleştirilmesi için tasarlanmış bir etkileşim modelidir. 21. yüzyılda işlerin artan karmaşıklığı ve kapsamı nedeniyle, bireylerin birlikte çalışarak sorun çözmesi, üretim yapması ve düşünmesi gerekliliği, iş birliğini önemli bir unsur haline getirmiştir. Eğitimde iş birliği, grup çalışması yapmayı, birlikte problemleri çözmeyi, görevleri yerine getirmeyi ve ortak bir ürün oluşturmayı amaçlar.²⁰

İşbirliğine dayalı öğrenme, en genel anlamıyla, öğrencilerin hem kendi öğrenme süreçlerini hem de arkadaşlarının öğrenme deneyimlerini en üst seviyeye çıkarmak amacıyla bir arada çalıştıkları küçük grup etkinliklerini kapsar. Bu model, bireylerin ortak hedeflere ulaşırken birlikte hareket etmeyi öğrenmelerini ve iş paylaşımı yaparak başarıyı ortak bir şekilde elde etmelerini sağlar. Bunun yanı sıra, her öğrencinin kişisel başarılarını artırması, özsaygısını geliştirmesi, üst düzey öğrenme becerileri edinmesi ve okul ile derslere karşı daha olumlu bir tutum sergilemesi açısından büyük önem taşır. Süreç, sosyal becerilerin gelişimini desteklerken bireylerin başarılarını da güçlendirir. Grup üyelerinin görev ve sorumluluklarının farkında olmaları sağlanmalı ve bireysel başarıların grup başarısına katkı sunduğu anlayışı öğrencilere aktarılmalıdır. Bu tür öğrenme ortamlarında, öğrencilerin birbirlerinin başarısını olumlu yönde etkilediği ve birbirlerine destek olma konusunda istekli oldukları görülmektedir. Dolayısıyla, yardımlaşma duygusunun gelişimini teşvik eden bu tür uygulamalara öncelik verilmesi ve öğrencilerin uygun bir şekilde yönlendirilmesi önemlidir.²¹

¹⁷ Yücel Kayabaşı - Seren Akcengiz, "Eğitim Fakültesinde Okuyan Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi", *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi* 33 (2014), 87.

¹⁸ Nilüfer Sezer, "Etkili İletişim Becerileri", *İletişim Kavramı ve Süreci* (İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 2010), 10.

¹⁹ İsmail Arıcı - Yasemin Nakşiye Angin, "İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin İletişim Beceri Düzeyleri", *Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 8 (30 Haziran 2017), 201.

²⁰ Duygu Aydın Gönül - Selahattin Dilidüzgün, "Çocuk Edebiyatında 4C Becerileriyle İlgili Yapılan Çalışmalara Yönelik Bir Meta Sentez Çalışması", *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi* 5/2 (2022), 3.

²¹ Güntaş, Selime. "Eğitimde Güncel Yaklaşımların Odağında Öğrenenlerin İyi Oluş Hallerinin Değerlendirilmesi". *Uluslararası Sosyal Bilimler Ve Sanat Araştırmaları Dergisi* 2/2 (2023), 111.

Sonuç

21. yüzyıl, eğitim sistemlerini yalnızca bilgi aktarımını değil, aynı zamanda bireylerin yaşam boyu öğrenme sürecinde ihtiyaç duyacakları becerileri kazandırmayı hedefleyen bir yaklaşıma yönlendirmiştir. Din eğitimi de bu değişimden etkilenerek öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim, iş birliği ve dijital okuryazarlık gibi temel becerilerle donatılmasını gerekli kılmıştır. Bu beceriler, öğrencilerin dini bilgileri sadece öğrenmelerini değil, aynı zamanda bu bilgileri hayatlarına anlamlı bir şekilde yansıtılmalarını sağlamaktadır.

Eleştirel düşünme ve problem çözme, öğrencilerin dini konuları sorgulamalarını, anlamlandırmalarını ve güncel problemlere çözüm üretebilmelerini desteklemektedir. Özellikle eleştirel düşünme, din eğitiminde dogmatik yaklaşımların yerini anlamaya ve diyaloga dayalı bir yapıya bırakmasına katkı sağlamaktadır. İş birliği ve iletişim becerileri ise, bireylerin toplumsal bağlamda aktif bir şekilde yer alarak dini bilgileri hayata geçirmelerine olanak tanımaktadır. Bu süreç, empati, liderlik ve toplumsal sorumluluk bilincini geliştirmek için önemli bir fırsattır.

Dijital okuryazarlık ise, modern din eğitiminde öğrencilerin doğru ve güvenilir bilgiye erişimini sağlamak ve dini bilgileri eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilmelerini mümkün kılmak açısından vazgeçilmez bir beceridir. Özellikle teknolojinin yaygın olarak kullanıldığı bir çağda, öğrencilerin dijital kaynakları anlamlı ve etik bir şekilde kullanmaları, din eğitiminin daha etkili ve kapsayıcı olmasını sağlamaktadır.

Sonuç olarak, din eğitiminin amacı, öğrencilerin manevi gelişimlerini desteklerken aynı zamanda 21. yüzyıl becerileriyle donatılmış, eleştirel düşünebilen, iletişim kurabilen, iş birliği yapabilen ve dijital dünyada etkin bireyler yetiştirmektir. Eğitimciler, bu becerileri geliştirmek için pedagojik yaklaşımlarını yeniden şekillendirmeli ve öğrencilerin hem dini hem de sosyal becerilerini dengeli bir şekilde geliştirmelerine olanak tanımalıdır. Bu bağlamda, din eğitimi, sadece bireysel bir süreç olarak değil, aynı zamanda toplumsal bir dönüşüm aracı olarak değerlendirilmelidir.

Kaynakça

- Akman, Abdurrahman. "Dijital Okuryazarlık Becerilerine İlişkin Öğrenci Algıları". *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 17/3 (31 Temmuz 2024), 538-561. <https://doi.org/10.25287/ohuibf.1423190>
- Arıcan, Sümeyra - Mutlu, Şefika. "Anadolu İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin 21. Yüzyıl Öğrenme Becerileri ile Okul İklimi Düzeyleri". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 64/2 (30 Kasım 2023), 701-702. <https://doi.org/10.33227/auifd.1347688>
- Arıcı, İsmail - Angin, Yasemin Nakşiye. "İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin İletişim Beceri Düzeyleri". *Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 8 (30 Haziran 2017), 200-219. <https://doi.org/10.18498/amaufd.325835>
- Arslan, Hasan. "Din Psikolojisi Açısından İnsanda Yaratıcı Düşünce". *Dini Araştırmalar* 12/34 (Ağustos 2009), 97-114.
- Aslan, Mehmet vd. "Ortaöğretim Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Becerileri Kullanım Yeterlikleri". *Hacettepe University Journal of Education* 35/4 (07 Nisan 2019), 780-798. <https://doi.org/10.16986/HUJE.2019051590>
- Coşkun, Mehmet Kamil. "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Eğilimleri (İlahiyat-Eğitim DKAB Karşılaştırması)". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 17 (2013),143-162.

- Çetinkaya, Zeynep. "Türkçe Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünmeye İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi". *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 12/3 (2011), 93-108.
- Duman, Bilal - Aybek, Birsal. "Süreç Temelli ve Disiplinlerarası Öğretim Yaklaşımlarının Karşılaştırılması". *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi* 11 (2003), 1-11.
- Ercan, İlyas. "Eğitimde İnovasyon ve Din Eğitimi İlişkisi". *İktisadi ve Sosyal Yönleriyle İnevasyon*. 69-115. Ankara: İksad yayınevi, 2019.
- Gönül, Duygu Aydın - Dilidüzgün, Selahattin. "Çocuk Edebiyatında 4C Becerileriyle İlgili Yapılan Çalışmalara Yönelik Bir Meta Sentez Çalışması". *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi* 5/2 (2022), 1-16.
- Güntaş, Selime. "Eğitimde Güncel Yaklaşımların Odağında Öğrenenlerin İyi Oluş Hallerinin Değerlendirilmesi". *Uluslararası Sosyal Bilimler Ve Sanat Araştırmaları Dergisi* 2/2 (2023), 104-116.
- Gür, Hülya vd. "21. yy Becerileri Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması". *Baun Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 25/1 (2023), 215-232.
- Kayabaşı, Yücel - Akcengiz, Seren. "Eğitim Fakültesinde Okuyan Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi* 33 (2014), 89-104.
- Parlak, Bekir. "Dijital Çağda Eğitim: Olanaklar ve Uygulamalar Üzerine Bir Analiz". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 22 (2017), 1741-1759.
- Sezer, Nilüfer. "Etkili İletişim Becerileri". *İletişim Kavramı ve Süreci*. 10. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 2010.
- Şara Hürsoy, Perihan vd. "Probleme Dayalı Öğrenme Uygulamalarının Eleştirel Düşünme Eğilimine ve Sosyal Bilimler Dersine Yönelik Tutuma Etkisi ve Uygulamalara İlişkin Öğrenci Görüşleri". *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi* 15/2 (28 Ağustos 2024), 697-720. <https://doi.org/10.51460/baed.1467443>
- Şentürk, Cihat. "Eğitim ve 21.Yüzyıl Becerileri". *21.Yüzyıl Becerilerine Genel Bir Bakış*. Nobel Akademik Yayıncılık, 2021.
- Şimşek, Muhammed Emin. "Dijital Din Eğitimi". *İlahiyat Akademi* 19 (30 Haziran 2024), 249-283. <https://doi.org/10.52886/ilak.1435052>
- Yiğit, Yasin. "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Öğrencilere Problem Çözme Becerisi Kazandırma Yeterliği Üzerine Bir Alan Araştırması (Türkiye Örneği)". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 53 (15 Haziran 2021), 136-137. <https://doi.org/10.21054/deuifd.878017>